

Zijne Excellentie
De heer S. Dekker
Minister voor Rechtsbescherming
Ministerie van Justitie en Veiligheid
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Betreft: open brief aan de minister voor Rechtsbescherming van de
Beroepsvereniging van Bewindvoerders Wsnp (BBW)

Zwijndrecht, 3 september 2020

Minister, wees niet *penny wise pound foolish* als het om oplossing van schulden gaat

Geachte meneer Dekker,

De schuldenproblematiek in Nederland explodeert. De oorzaak is een veelkoppig monster en de verantwoordelijkheid voor de oplossing ligt bij velen. Wij vragen u met klem uw bescheiden deel van die verantwoordelijkheid te nemen. Zoals ook de voltallige Tweede Kamer u heeft aangespoord te doen.

Schulden nemen explosief toe, steeds minder mensen worden geholpen

In 2007 kampten 150.000 huishoudens¹ met problematische schulden. In januari 2018 waren dat er 650.000.² Dat is een toename van 433%. Daarvan was slechts 1 op de 6 huishoudens in beeld bij een vorm van schuldhulpverlening. 540.000 huishoudens kregen geen hulp. Dat was vóór Corona.

Uitzonderlijke omstandigheden vragen om daadkracht

De economische krimp in 2020 is nu al historisch. De steunmaatregelen van de overheid verzachten de klappen en vertragen het effect, maar desondanks verwacht het CPB een verdubbeling van de werkloosheid en voorspelt het tot de helft meer bijstandsuitkeringen in 2022. Gemeentebestuurders luidden de noodklok. Schuldhulpverlening zal overspoeld worden. Het is nu alle hens aan dek bij iedereen die een verantwoordelijkheid heeft in de oplossing van schulden.

Voltallige Tweede Kamer stemt voor betere toegang schuldsanering

De Kamer onderkent in de motie Bruins³ van 30 juni 2020 met algemene stemmen dat veel mensen met schulden niet effectief geholpen worden, zoals ook de

¹ IVA Tilburg, februari 2007, ir. Tris Serail en dr. ir. Marijke von Bergh

² Schuldenproblematiek in beeld, huishoudens met geregistreerde problematische schulden, 2015 tot 2018. CBS, augustus 2020

³ <https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/moties/detail?id=2020Z12768&did=2020D27357>

Nationale Ombudsman bij herhaling heeft aangekaart.⁴ Eén van de oorzaken is de beperkte toegankelijkheid van de wettelijke schuldsanering (Wsnp). De voltallige Kamer roept u op de toegang te verbeteren en doet daarin voorstellen. Wij roepen u op: legt u dat niet naast u neer.

Daling Wsnp-instroom is onthutsend – toegang nu meer nodig dan ooit

De Wsnp biedt mensen met schulden de reële mogelijkheid binnen drie jaar geheel schuldenvrij te worden, terwijl er maximaal wordt afgedragen aan schuldeisers en er een minimale financiële last ligt bij de overheid. Maar de regeling is zo goed als onbereikbaar geworden. Toen in 2007 150.000 huishoudens met problematische schulden kampten, maakten ruim 15.000 personen gebruik van de Wsnp. Ondanks de verviervoudiging van het aantal probleemschulden, werden in 2019 slechts 4.632 personen toegelaten tot de regeling. Dat was vorig jaar. Halverwege dit jaar lijkt de instroom wéér met 50% af te nemen. Terwijl we wéér een toename van probleemschulden moeten verwachten. De daling van de instroom is onthutsend. En dat is een understatement. U heeft één van de sleutels in handen daar iets aan te doen.

Minister, neem een unanieme Kamer serieus

De Kamer stelt voor, dat als het te lang duurt om tot een minnelijke schuldenregeling te komen, de burger een derde persoon moet kunnen inschakelen om de boel vlot te trekken. Als het dan nog steeds niet lukt, moet het mogelijk zijn om onafhankelijk van de gemeente een wettelijk saneringstraject bij de rechter aan te vragen. De Kamer roept u op meer regie te geven aan de burger en de wettelijke regeling om schulden te saneren weer beter toegankelijk te maken. Na drie jaar – dat zijn zware jaren voor de schuldenaar – is diegene schuldenvrij. Dat lukt in 93% van alle gevallen.

Wat kost het? Het gevaar van *penny wise pound foolish*

De overheid heeft een zorgplicht voor mensen met schulden. Voor minnelijke regelingen ligt die zorgplicht bij gemeenten. Gemeenten dragen de volledige financiële lasten van die regelingen en die lasten zullen door de gevolgen van Corona fors toenemen.

De toegankelijkheid van de wettelijke schuldsaneringsregeling valt onder uw verantwoordelijkheid. Per definitie maken veel minder mensen gebruik van de wettelijke schuldsanering, omdat het grootste deel van de mensen door de gemeenten wordt geholpen. In de gevallen waarbij het lukt om na een onsuccesvolle minnelijke poging toegang te krijgen tot de Wsnp, betalen niet de gemeenten, maar in 63% van de gevallen de schuldeisers het saneringstraject.⁵

Voor de overige 37% hebben we u nodig. Iedere keer dat we iemand met de Wsnp de kans geven op een nieuwe start, ontlasten we zowel de gemeenten - doordat de overheid binnen de Wsnp de kosten van de schuldhulpverlening slechts gedeeltelijk hoeft te dragen - als de samenleving substantieel. Ieder huishouden met schulden kost de samenleving gemiddeld € 100.000. En dan hebben we het nog niet eens over de sociale en psychologische impact van schulden die enorm is.

⁴ Rapport Nationale Ombudsman, 'Hindernisbaan zonder finish. Een onderzoek naar knelpunten in de toegang tot de Wet schuldsanering natuurlijke personen', 11 juni 2020

⁵ Bron: Monitor Wsnp, 15^e meting over het jaar 2018, pag 17, tabel 2.7

De Kamer heeft u opgeroepen de toegang tot dit wettelijke instrument te verbeteren. En in dat wettelijke instrument draagt u slechts 37% van de kosten.

De verantwoordelijkheid in dit complexe dossier ligt bij velen. Wij roepen u op: neemt u uw bescheiden deel voor uw rekening. De voltallige Kamer vraagt erom. Burgers hebben er recht op. De samenleving zal u dankbaar zijn.

Ik groet u indringend en hoopvol,

Cees van der Linden,
Voorzitter Beroepsvereniging van Bewindvoerders Wsnp (BBW)